

Panun rakinoita

*Sveitsin ensimmäinen nainen
— „vanha” oululainen!*

...Me oululaiset, varsinkin me „vanhat” lyysejolaiset”, olemme silloin tällöin leuhkineet niillä oululaisilla presidenteilla. Eikä kait aivan syyttäkään, sillä olihan kerran aika armaassa syntymämaassamme, jolloin puolet tasavallan presidenteista olivat oululaisia, joskin kaupungillamme oli kunnia lukea vain toinen maan ensimmäisistä naisista „omakseen”. Nyt on minulla kuitenkin ilo ja kunnia esitellä lukijoilleni toinenkin „oululainen” maansa ensimmäinen nainen.

Syksyisenä aamuna vuonna 1925, jolloin Oulujoki ja merenranta jo kuroutuivat jäiseen talvivaippaansa, saapui Ouluun vastavierailulle nuori, silloin 18-vuotias sveitsiläinen tyttö *M a t h i l d e G a l l m a n n Z ü r i c h i s t ä*. Hänen kodikseen täällä tuli fil. tohtori *W a l t e r J. S n e l l m a n i n* (jonka virkavelvollisuute-

na juuri tuohon aikaan oli antaa „kekäleitä”, taitamattomasta äidinkielestä mm. allekirjoittaneelle lyseon etanalle) ja hänen puolisonsa *S i g n e n* koti niin täällä kaupungissa kuin *P y h ä k o s k e n* partaalla *M u h o k s e l l ä*. Rouva ja tytär *S n e l l m a n* olivat nim. vierailleet aikaisemmin Sveitsissä, missä tämän vanhan zürichiläisen kodin ovet olivat heille auki.

Nuori neiti *G a l l m a n n* omasi kaikesta päättäen aivan erikoisia luonteenavuja, sillä ensiksikin hän lyhyessä ajassa kotiutui kylmään *P o h j o l a a n*, toiseksi hän täällä viettämänsä vuoden aikana voitti kaikkien niiden ihmisten sydämet, joita hän sydämellisenä, auttavaisena, hienona ja herttaisena pääsi lähestyttämään. Hänen silloinen ystävänsä ja toverinsa, *S n e l l m a n i n* tytär *S y l v i a*, nyttemmin kirkkoherranrouva *W i r é n*, on kirjoittanut näistä muistoista talvella hauskan kirjoituksen *H - b l a d e*-tiin, joten en malta olla kerto-

matta muutamia palasia nuorineiti *G a l l m a n n i n* *O u l u n - k a u d e l t a*.

Hänen kekseliäisyytensä, kun oli kysymyksessä jokin hauska yllätys, kiitoksen esittäminen tai avun järjestäminen jollekin ko-vaosaiselle, tuntuu olleen melkein rajaton. Mehän muistamme kaikki pappi *L e a n d e r i n*, vanhan kunnia-arvoisan valkotukkaisen urkurimme, jonka loihimmat sävelet niin monasti mieltämme ylensivät. Kerran oli hän neiti *G a l l m a n n i n* mielestä soittanut aivan erikoisen sydämeen käyvästi, niin että hänen välttämättä jollain tavoin piti osoittaa kiitollisuuttaan tirehtöriä kohtaan. Ja hän varusti kauniin korin ei suinkaan kukilla, kuten tapa oli ja vaati, vaan siirtomaatavarakaupan ihanimilla herkuilla, kuten hedelmillä, säilykkeillä, mehuilla jne. Ja kaiken kukkuraksi kiinnitettiin tuoksuva viinirypäleterttu päällimmäiseksi. Nämä tällaiset herkkukorit tulivat sitten omalla tavallaan vähitellen kuuluisiksi hyvässä *O u l u s s a m m e*.

Kerran hän liikkueessaan *T u i r a n* puolella kiinnitti huomionsa kaupungin työtupaan, jona silloin toimi vanha, vieläkin uuden kanavan varrella köhöttävä ra-

kennus. Käynti tuossa synkänpuoleisessa salissa teki neiti *G a l l m a n n i n* masentavan vaikutuksen, ja hän päätti heti järjestää siellä työskenteleville köyhille naisille jotain pientä iloa. Mukanaan viulu — hän soitti sitä itse hyvin —, valtava kahvipannu ja erikoissuuria pullia ajoi hän työtuvalle, jonne kattoi kauniin kahvipöydän. Ja itse hän lausui tervehdyssanat työntekijöille ulkoa opettelemallaan suomenkielisellä puheella. Nuoren emännän iloisuus ja vieraanvaraisuus oli niin välitöntä, että naisista eräs aivan valmistautumattomana, mutta syvästi liikutuneena, piti puheen, jossa hän kiitti „rouvaa” hänen osoittamastaan kristillisestä lähimmäisenrakkaudesta.

Toimettomaksi ei tämä nuori neiti jäänyt Oulusta Helsinkiin, vaan siirryttyään, vaan tutustui innokkaasti maan kulttuurielämään ja yhteiskunnallisiin oloihin. Niinpä hän seurasi erään diakonissan mukana *S ö r n ä i s t e n - k i e r r o k s i l l a*. Ja loppujen lopuksi pyrki ja pääsi hänen oppilaaksi *P e r n a j a n* kansanopistoon, ruotsinkieliseen tosin, mutta kuitenkin sitä kautta entistä lähemmäs ainakin kansanluonnettamme. Oppilaana oli hän täysin malli-

kelpoinen eikä lainkaan tinkinyt vaatimuksista.

Ja nyt tämä nuori nainen on isänmaansa, kauniin Sveitsin, ensimmäinen nainen, jolla miehensä, äskettäin valitun Sveitsin liittotasavallan presidentin, tohtori *K o b e l t i n* rinnalla on merkittävä asema kauniissa kotimaassaan. Presidenttiparilla on poika ja kaksi tytärtä, jotka kaikki kuvista päätellen ovat jo lähes aikuisia. Mutta nuorekkaana pysynyt Oulun ystävämmä muistelee edelleen lämmöllä täällä viettämänsä vuotta ja kaukaisen *P o h j o l a n* omalaatuisuutta luontoa, joka hänet tenhosi niin talven revontulissa kuin kesän valokylläisyydessä. Varmaan muistaa hän vieläkin joskus *G r i p e n b e r g i n* kauniit sanat, jotka hän *P y h ä k o s k e n* partaalla kerran kirjoitti isäntäväkensä vieraskirjaan, sanat, jotka tähän yrittän aivan vapaasti suomentaa:

Tuntemistani maista kaunein, rakkain on laajojen metsien maa. Sen karussa maaperässä ja jyhlässä yksinäisyydessä uinuvat syntymättömät laulut.